

Elisabeth **LEONSKAJA**

és a Concerto Budapest

2024. ÁPRILIS 19.

PÉNTEK 19.30

Zeneakadémia

Nagyterem

**Concerto
BUDAPEST**

ELISABETH LEONSKAJA

és a Concerto Budapest

2024. ÁPRILIS 19., péntek 19.30 | Zeneakadémia, Nagyterem

BRAHMS: d-moll zongoraverseny, op. 15

1. Maestoso

2. Adagio

3. Rondo: Allegro non troppo

- szünet -

SOSZTAKOVICS: 10. szimfónia, op. 93

1. Moderato

2. Allegro

3. Allegretto

4. Andante

Elisabeth Leonskaja zongora

Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországról legrégebbi együtteseknek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnevesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Eötvös Péter, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzólístái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Johannes BRAHMS

1. (d-moll) zongoraverseny, op. 15

- 1. A versenymű 1858-ban, Brahms korábbi kézzongorás szonátájának átdolgozása nyomán született.**
- 2. Az 1859. januári bemutatón Hannover nem rajongott a műért, nem sokkal később pedig a lipcsei közönség egészen hűvösen fogadta ezt a mára közkedvelt darabot.**
- 3. A tipikus háromtételű formában nagyszabású nyitótétel, spirituális lassú tétel és rondófinálé kap helyet.**

Brahmsszal kapcsolatban gyakran emlegetik, hogy a szimfónia terén erősen megviselte az a teher, melyet Beethoven rakott a zeneszerzőkre. A klasszikus mester kilenc műve után szimfóniát írni – ezzel nem egy komponista igen nehezen birkózott meg. [Arról már nem is beszélve, hányan félték aztán a kilences számtól...] Az 1. zongoraverseny története azonban épp ezektől a kétségektől izgalmas. Brahms húszéves volt, amikor megismerkedett az akkor már negyvenhárom esztendőes Schumann-nal. Az idősebb pályatárs felhőtlen dicséretei arra sarkallták az ifjú mestert, hogy kipróbálja magát a szimfónia műfajában. A vázlatokkal azonban nem volt elégedett, ezért az elkészült anyagot hamar átdolgozta kézzongorás verzióvá. [Első befejezett szimfóniája huszonhárom évvel később készült csak el.] A szonátát öt esztendő elteltével elővette és átdolgozta – így született meg az első zongoraversenye. A nyitótétel hatalmas zenekari bevezetővel indul. A részben tragikus hangvételű felütést jóval később ragyogó második téma ellensúlyozza. A második tétel élére Brahms a Sanctus szövegének részletét írta: „Benedictus qui venit in nomine Domini”, vagyis „Áldott, aki jön az Úr nevében”. Hogy a szavak Schumann előtt tisztelegnek-e, esetleg felesége, Clara zenei portréját vezetik be, nem tudni. Brahms mindenesetre levelében arról tájékoztatta az asszonyt, hogy szelíd portrét fest róla... A zárótétel sok izgalmas lehetőséget rejt a zongorista számára: ő vezetheti be a rondótémát, és később kadenciát is kap, hogy igazán kivirágozhasson – inkább drámai fronton, mintsem virtuozításban.

Dmitrij Dmitrijevics SOSZTAKOVICS

10. (e-moll) szimfónia, op. 93

- 1. Ez Sosztakovics egyik leggyakrabban játszott és lemezre vett szimfóniája a tizenötből.**
- 2. Az 1953. december 17-én bemutatott mű közel egy évtizedes szimfóniacsendet szakított meg.**
- 3. A szimfónia négy tételből áll. A nyitótétel hossza megközelíti a következő három tétel együttes hosszát.**

Mire véget ért a második világháború, Sosztakovicsnak balszerencséjére épp nyolc befejezett szimfóniája volt már. Adta tehát magát a lehetőség – legalábbis Sztálin fantáziájában –, hogy Beethoven mintájára a szerző 9. szimfóniája egy kórust és szólistákat megmozgató örömdát magában foglaló kompozíció legyen. És bár a darab végül nem minden ponton felelt meg ennek az elvárásnak, Sosztakovics kedve jó ideig elment a szimfóniaírástól. Persze az sem segített, hogy disszonáns, gyakran cinikus és nemegyszer negatív érzéseket is kifejező, formalistának nevezett zenéjét gyakorlatilag ellehetetlenítette a cenzúra. Egészen Sztálin 1953-as haláláig kellett várnia, hogy a kedélyek csillapodjanak, ő pedig ihletet kapjon. A 10. szimfónia egészen más hangot üt meg, mint az előzőek, a tételek között pedig megtaláljuk a diktátor portréját is. „Optimista tragédia” – jellemezte a szerzője szerint az emberi érzéseket és szenvedélyeket kifejező művet Hacsaturján. És tényleg, a darab fináléjában zavarba jön a hallgató: vajon ez most pozitív vagy negatív kicsengés? Reménnyel kecsegtet, vagy ironikusan beletörődik a helyzetbe? A terjedelmes nyitótétel és az említett, Sztálint megidéző rövid scherzo után önéletrajzi kódokat rejtő, oroszos allegretto következik. A szerző itt használja először a nevére utaló híres D-Esz-C-H (németesen: DSCH, vagyis Dmitri SCHOstakowitch) motívumot, de ugyanitt kapnak helyet akkori tanítványa és szerelme, Elmira Nazirova nevének hangjai is: Elmira, vagyis E-La-Mi-Re-A, azaz E-A-E-D-A. A nagyszabású fináléban aztán lassan tisztuló ködtől vidám játékon át, szigorú középső részen keresztül az eksztatikus örömig sokállomásos érzelmi hullámvasútra ül fel a hallgató.

ELISABETH LEONSKAJA zongoraművész

Sokan a zongora nagymesterként emlegetik Szvjatoszlav Richter egykori duópartnerét, az utóbbi évtizedek egyik legsikeresebb zongoraművészt. A Tbiliszi orosz családba született Leonskaja tizenegy évesen adta első koncertjeit, később pedig a Moszkvai Konzervatóriumban tanult. A hetvenes évek vége óta Bécsben él. A világ szinte valamennyi fontos szimfonikus zenekarával játszott már, többek közt a New York-i, a Los Angeles-i, a Londoni és a Berlini Filharmonikusokkal. Példaképei közé sorolja David Ojsztrahot, Emil Gilelszt és Szvjatoszlav Richtert, akik közül az utóbbi közeli barátja és hosszú időn át mentora is volt. Hozzájuk hasonlóan Leonskaja megingathatatlanul a zenei lényeg kutatására koncentrál, ami a közösségi média világában már-már legendásan visszahúzódóvá teszi, ugyanakkor rendkívül karakteres színpadi jelenlétet és előadói névjegyet eredményez. Repertoárjának középpontjában a romantikus zeneszerzők életműve áll.

Második hazájában, Ausztriában a Wiener Konzerthaus tiszteletbeli tagja. 2006-ban az ország kultúrájáért tett kiemelkedő szolgálataiért megkapta az Osztrák Tudományos és Művészeti Beccsületke-reszt első fokozatát. 2020-ban neki ítéltek az International Classical Music Award (ICMA) életműdíját.

19 APRIL 2024, FRIDAY 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

Elisabeth **LEONSKAJA** and the Concerto Budapest

BRAHMS: Piano Concerto No. 1 in D minor, Op. 15

- *interval* -

SHOSTAKOVICH: Symphony No. 10 in E minor, Op. 93

Elisabeth Leonskaja piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

It is always a fantastic and festive occasion when the audience is able to greet the grand dame of the piano, Elisabeth Leonskaja. This fact will be proven by this concert, where she will play Brahms's Concerto for Piano in D minor, which demands complete physical and intellectual presence from the soloist. The world premiere of the Concerto in 1859 was received with complete confusion, but, only a few years later, it became one of the fundamental works of the concert repertoire. Almost a hundred years later, in December 1953, Shostakovich's Symphony No. 10 was performed in Leningrad under entirely different circumstances. Excitement and positive expectations preceded the premiere, as it meant that, after eight years of silence, the witch hunt of Zhdanov's cultural policy and, of course, Stalin's death, the composer returned to the genre of the symphony. The Symphony, conducted this time by András Keller, is particularly remarkable with respect to its shortest second movement, as this famous and aggressive scherzo depicts a portrait of the Soviet tyrant through music.

concerto
BUDAPEST

Támogassa adójának 1%-ával a Concerto Budapestet!

Az idei évben felajánlását gyerekprogramjaink megvalósítására fordítjuk, hogy a legapróbbak is megtapasztalhassák a klasszikus zene örömét.

A zenekar adószáma: **18312777-2-43** (Concerto Akadémia Nonprofit Kft.)

concertobudapest.hu

[concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

[concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)